

AURO: faanyagok kültéri kezelése

A szabadban használt faanyag legnagyobb ellensége az erős napsütés. Mint ahogy az emberi bőrt, a fát is a nap UV-sugarai károsítják leginkább. Bár a legtöbben szeretnék megőrizni a fa természetes színét, éghajlatunkon a faanyag tartós védelme csak színezéssel érhető el.

Mindegy, hogy faház, kerti bútor, ajtó, ablak, kerítés vagy pergola készül belőle, a szabadban használt faanyag szélsőséges időjárási viszonyoknak van kitéve. Az állandó hőmérséklet-ingadozás, a szél, pára, harmat, eső, hó, és a nap nagy energiájú sugarai pusztítják a fát és csökkentik a bevonat tartósságát. A kültéri kezelés feladata, hogy megőrizze a fa szépségét, és védje az időjárási viszontagságoktól, a nap égető sugaraitól és a nedvességtől. De a jó kezelés nemcsak vízálló, hanem páraáteresztő is. Ha egy bevonat sérül, a fa nedvességet szív magába. Ha ez a nedvesség nem tud eltávozni, mert a lakk, festék nem páraáteresztő, a bevonat megrepedezik, lepattog, alatta a fa beszürkül.

Olaj, lazúr vagy festék?

Olajozást és festést már évszázadok óta használnak a fa védelmére, a lazúrok csak a hatvanas években születtek. A lazúrozás egyfajta köztes megoldás az olajozott és a fedőfestéssel ellátott felületek közt. A lazúros bevonat vékony filmréteget képez, áttetsző marad, nem fedi el a fa erezetét. A festékek jobb védelmet biztosítanak a víz és a nedvesség ellen, a lazúrok pedig jobban ellenállnak az UV-sugárzásnak, egyszerűbben felhordhatók és könnyebben felújíthatók. A kötőanyag mennyiségétől függően vannak ún. vékony- vagy impregnáló lazúrok és vastaglazúrok. A jobb időjárás-állóság miatt a mérettartó épületszerkezeteknél – pl. külső nyílászárók – a vastaglazúrokat használják. (Rétegvastagságok: vékony-

lazúr kb. 20 µm, vastaglazúr kb. 60 µm, festékek 100 µm felett). A lazúrok első-sorban kültérben, szabadban felhasznált faanyagok – nyílászárók, fahomlokzatok, ereszek, teraszok, kerítések, pergolák és kerti bútorok védelmére használhatók. Beltérben a rugalmasság kevésbé fontos elvárás a bevonatokkal szemben, és ezek a bevonatok éppen rugalmasságot biztosító összetételük miatt soha nem érik el azt a keménységet, ami itt elvárható. Ezért az AURO lazúrait beltéri használatkor, erős igénybevétel esetén viaszolni is kell.

Természetes összetevők

Mint minden AURO-termék, a lazúrok is kizárólag természetes olaj- és gyanta-komponenseket, természetes növényi és ásványi pigmenteket tartalmaznak. Az összetevők rugalmas tulajdonságainak köszönhetően a bevonat együtt dolgozik,

mozog a kezelt faanyaggal. Tapadása jobb, beszívódása mélyebb, nem válik rideggé, nem repedezik, pattogzik le, elhasználódása egyenletes, ezért a természetes gyantaolajlazúr a legtöbb szintetikus lakk és lazúr használati tulajdonságait meghaladja. A bevonat öregedése a szín elhalványulásából, a fény fakulásából látható, állapota egyszerűen szemmel kísérhető, ami a felújítás, karbantartás szükségességét is egyértelművé teszi: amikor a bevonat fakulni kezd, célszerű felfrissíteni.

Szükséges a pigmentálás

Vannak fafajok, melyek ásványi összetételüknek köszönhetően akár kezelés nélkül is nagyon tartósak – ezek közé tartozik az akác, a vörösfenyő és a teak –, napfény hatására azonban szépségükből ezek is vesztenek, beszürkülnek. A tartós

fafajoknál ez a szürkülés egy vékony felületi rétegre korlátozódik, mely az alatta lévő faanyagot megvédi a további környezeti igénybevételektől és a napsugárzástól. Ha színes lazúrral lekezeljük ezeket, megelőzhető a szürkülés, feketedés. Sok megrendelő ódzkodik a színezéstől: ha már tömörfát építenek be, szeretnék azt saját, természetes színében viszontlátni. A szintelen lazúrok azonban alkalmatlanok külső kezelésre, mivel pigmentek híján nem biztosítanak megfelelő védelmet a nap ultraviola (UV) sugaraival szemben. Az AURO szintelen lazúrt, ezért csak beltérre ajánljuk, hiszen kültéren egy nyár alatt kiég, alatta a fa elszürkül, és minden szezon után fel kell újítani.

Milyen színt válasszunk?

Az ultraviola sugarak elleni védekezésnél alapvetően nem a szín, hanem a pigmentek mennyisége a döntő. Némelyik pigment (okkersárga, vörös) jobban elvezeti a napfény energiáját, mások, például a kék, rosszul. A legjobban a fehér szín veri vissza a napsugarakat. Emellett vannak színek, melyek lazúrosabban hatnak (okker, narancs, világosbarna), és vannak, melyek erősebben takarnak (szürke, sötétbarnák, fekete). Az AURO kültéri lazúrai (Nr. 160-as sorozat) 12+1 alapszínben kaphatók. Mivel az ultraviola sugarak elleni védelemhez mindegyik szín megfelelő mennyiségű pigmentet tartalmaz, a pigmentek egymással szabadon keverhetők. Az alapszíneken kívül számos gyári recept is létezik a legkedveltebb színek kikeveréséhez.

Hogyan használjuk?

A lazúrok alapozás nélkül, két-három rétegben felhordva használhatók. A felület előkészítésénél ajánlott az utolsó csiszolás előtti nedves szálfelhúzás. Az utolsó csiszolás nyílászáróknál, finomabb szerkezeteknél P220, faházaknál, kerítésekénél P120–150 finomságú papírral történik. Felhordásukat ecsettel, hengerrel, vagy szórószalaggal végezhetjük. A megfelelő UV-védelemhez kültérben minden szín esetében 3 pigmentált réteg szükséges. A gyári vizsgálatok és tesztek alapján bizonyított, hogy a három rétegben felhordott lazúr ideális és hosszú távú védelmet biztosít. Külön alapozás csak a magas járulékos anyag tartalmú és favédő szerrel telített fák esetében szükséges, melyek kezelése előtt az AURO AQUA Speciális alapozó

(Nr. 117) használható. Ez az alapozó nem engedi, hogy a lazúr víztartalma ezeket az anyagokat vagy a telítőszer sóit kimossa. Használatával kiküszöbölhető a magas cersavtartalom miatti lassú száradás (pl. tölgy, gesztenye, framiré), a járulékos anyagok átütése fehér vagy világos színű lazúroknál (pl. vörösfenyő, feketefenyő, vöröscédrus, meranti stb.), és a favédő szerrel telített faanyagok kivirágzása.

Felújítás és karbantartás

A felújítás nagyon egyszerű: a szennyeződések eltávolítása (célszerűen kefével vagy kefehengerrel) után egy rétegben át kell kenni, vagy szórni kell a felületet. Az odafigyelés és karbantartás itt is meghálálja magát, a nem elhanyagolt bevonat nagyon könnyen felújítható. A kültéri bevonat tartósságát nehéz pontosan években kifejezni, hiszen számtalan tényezőtől függ: a felület előkészítésétől, a bevonat szakszerű elkészítésétől, valamint a környezeti hatásoktól: tájolás (északi – déli oldal), kitettség (árnyék – tűző nap) stb. Nyilvánvaló, hogy ugyanaz a bevonat egy faház állandó, erős, napsütésnek kitett déli oldalfalán, vagy teraszpadrólján nem fog addig tartani, mint az árnyékos északi oldalon az ereszek alatt.

Szabadhegyi Zita

Az AURO lazúrok kiváló műszaki tulajdonságait a legújabb európai szabványok (DIN EN 927) szerinti minősítések és az ÖKOTEST és a NaturePlus védjegyek is tanúsítják.

